



# Jevíčský zpravodaj

Květen 2004

## Havárie dvou vojenských letadel nad Jevíčkem a Jaroměřicemi před 55 lety

(pokračování z minulého čísla)

Jak jsem v předchozím článku uvedl, v kronice města Jevíčka jsou o havárii letadel v noci z 26. 5. 1949 na 27. 5. 1949 uvedena pouze stručná fakta. Požádal jsem proto svého přítele pana Aloise Hemzala, zda by mně nemohl poskytnout nějaké bližší údaje (pan Hemzal sloužil u stejného útvaru jako havarovaní letci a některým let. dorostencům dělal velitele světlice). Pan Hemzal (majitel odznaku palubního radiotelegrafisty č. 44) mně velice ochotně vyhověl, protože i on má zájem, aby památka jeho známých letců a kamarádů nebyla zapomenuta. Z jeho dopisů, které mi poslal, uvádím následující.

Havarovaní letci byli příslušníky Letecké spojovací školy (LSS) v Chrudimi, jejíž důstojnický sbor byl složen z velmi zkušených letců – účastníků odboje a letců za 1. republiky. Velitelem školy byl major Juchelka, který byl radarovým důstojníkem u stíhacích perutí v Anglii. Dále tam byl kapitán Stejskal, který létal v Anglii u 311. bombardovací perutě, poručík Zolvík (Slovák), zástupce velitele, který létal na východní frontě, podporučík Hoffmann Fr., voják z 1. republiky, který letěl jako instruktor v havarovaném letadle u Jevíčka, poručík Margetin, který byl vedoucím výcviku, který létal s ruskými posádkami a který zemřel v havarovaném letadle u Jaroměřic, ve kterém letěl jako instruktor.

Havarovaná letadla byla kořistní typu Siebel. Jejich posádku tvořili – pilot, navigátor, instruktor a čtyři letečtí dorostenci, kteří se během letu cvičili střídavě za dohledu instruktora. Pilot a navigátor seděli v přední části kabiny z plexiskla, která v případě požáru byla velmi nebezpečná. Pan Hemzal uvádí, že při požáru motoru tohoto typu letadla o rok dříve podlehl pilot a navigátor těžkým popáleninám.

Organizace výcviku spočívala jednak v orientační navigaci, což bylo možné za dobré viditelnosti ve dne i v noci (Jevíčko je díky svému půdorysu - velké náměstí obklopené oválem ulic - ulice Okružní – známým orientačním bodem – pozn. aut.). Dále bylo cvičeno pomocí radiofonie spojení s řídicí věží, předávání pokynů pro start a přistání, radiotelegrafické spojení během letu s různými stanicemi podél trasy letu, goniometrická zaměření, zaměřování na majáky a rozhlasové vysílače. Všechny tyto údaje sloužily k určení polohy letadla, případně k opravě kurzu na stanovené trati. Létal

se buď přelety na letiště vzdálená více jak 100 km nebo orientační lety s výše popsáním zadáním.

Havarovaná letadla startovala na noční cvičný let z letiště v Chrudimi do Prostějova a zpět. Počasí nebylo ideální, přecházela fronta s bouřkovou činností. Za dané situace a tehdejších možností nemohl nikdo zodpovědně prohlásit, jak k havárii došlo. Za daného počasí je rovněž těžké mluvit o letové hladině, hlavně o jejím dodržování. Podle p. Hemzala možná sabotáž, o které se v Jevíčku též mluvilo (bylo to rok po únoru 1948) je absolutně vyloučena.

Kromě těchto údajů uvedl p. Hemzal i řadu dalších, které s havarovanými letadly bezprostředně nesouvisí. Ze zajímavosti některé uvedu.

O rok dříve než p. Hemzal byl u stejného útvaru p. Antonín Procházka ze Šebetova, který tam dělal instruktora.

Velitelé z LSŠ byli později vzhledem k dřívějšímu působení z armády propuštěni.

U leteckých jednotek docházelo tehdy k situacím, kdy letečtí mechanici měli politické školení a posádky letadel si samy připravovaly letadla k letu. Tuto možnost u celé naší armády jistě potvrdí i všichni, co sloužili u armády před r. 1989. tehdy bylo polit. školení na prvním místě.

Doufám, že jsem těmito články přispěl k doplnění znalostí o tragediích, které se v noci z 26. 5. 1949 na 27. 5. 1949 udály nad Jevíčkem a Jaroměřicemi, kdy při výcviku zahynulo 14 našich letců. Až se na svých procházkách zatouláte k pomníčkům – svědkům tragédie, věnujte zahynulým aspoň tichou vzpomínku.

**Ing. Jar. Zezula st.**

## **Pokračování příště**

K článku ještě doplňujeme omluvu autora, že v minulém čísle nepřesně uvedl datum havárie. Správně je tedy v noci z 26. 5. 1949 na 27. 5. 1949, tak jak bylo psáno v dnešním pokračování. Redakce se zároveň omlouvá panu Aloisi Hemzalovi za záměnu slov. Místo délesloužící patří správně dřivesloužící..

## **Zpráva k provedené kontrole baru SANGRIA**

Dne 03. 04. 2004 v době od 01:00 - 03:00 hod., byla provedena policisty OOP ČR Jevíčko společně s představiteli MÚ Jevíčko p. Křhlovou, p. Hebelkou, p. Kozelkem a p. Popelkou, kontrola baru SANGRIA na ul Krátké v Jevíčku za účelem zjištění, zda se zde nenalézají osoby nezletilé ( méně než 15 let ) a osoby mladistvé ( 15 - 18 let ) a tyto zde nepožívají alkoholické nápoje ( § 30 z. č. 200/90 Sb. - přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi ).

Výsledek kontroly :

- nezletilé osoby nebyly zjištěny
- 6 osob mladistvých pod vlivem alkoholu
- 4x vyřešeno uložením blokové pokuty ve výši 3.000,-Kč
- 2x je věc nadále v šetření a bude oznámena na MÚ Jevíčko k projednání

- 2 přestupky proti veřejnému pořádku dle § 49/1c) z. č. 200/90 Sb - vyřešeno uložení blokovaných pokut ve výši 2.000,-Kč
- zjištěno, že se zde zdržují hosté ze všech okolních obcí a dále studenti zdejšího gymnázia, tak i studenti škol z okolních měst Moravská Třebová, Boskovice a Svitavy.
- nebyl zjištěn žádný trestný čin

, Policie ČR se i nadále tomuto problému bude věnovat, budou se provádět nepravidelně opakované kontroly uvedeného baru, tak i ostatních podniků.

**kpt. Pavel Sedlák**  
vedoucí oddělení

## Co řešila Policie ČR v Jevíčku v roce 2003

### 1. TRESTNÉ ČINY

V okrese Svitavy bylo v roce 2003 spácháno 1848 trestných činů, objasněno 914 a objasněnost činila 49,46 %. Největší podíl na spáchané trestné činnosti má majetková trestná činnost s nápadem 1201 případů, objasněno 374 a objasněnost činila 31,14 %.

V rámci OOP Jevíčko, bylo v roce 2003 zaevidováno celkem 97 případů z toho 58 případů objasněno, což činí 59,79 %. Největší podíl tvoří majetková trestná činnost, kdy bylo spácháno 60 skutků z toho 22 objasněno, což činí 36,67 %. Hospodářských trestných činů bylo zaevidováno 15, objasněno 15 případů s 100,00 % objasněností.

Pokud sledujeme kriminalitu přímo ve městě Jevíčko, zjistíme, že v roce 2003 bylo spácháno 40 případů z toho 25 objasněno, což činí 62,50 %. Rozložení a jednotlivé formy kriminality jsou uvedeny v následujících tabulkách. Pokud se budeme zabývat složením pachatelů, tak na uvedené trestné činnosti se v rámci OOP Jevíčko nepodílelo žádné dítě mladších 15-ti let, 1 mladistvý a 53 osob starších 18 let (z toho bylo celkem 20 recidivistů a 2 ženy). Škoda činí 3 160 000 Kč.

V roce 2003 OOP Jevíčko zpracovalo 9 zkrácených řízení.

### 2. PŘESTUPKY

V rámci OOP Jevíčko bylo za období roku 2003 zjištěno celkem 210 přestupků. Z toho bylo objasněno 179 přestupků, což činí 85,24 %. V blokovém řízení bylo řešeno 56 přestupků v celkové částce 75 400,- Kč.

## S tuberkulózou navštěvovala hospody

Osmadvacetiletá žena z Brna čelí podezření z trestného činu šíření nakažlivé choroby. Podezřelá se znalostí diagnózy svého onemocnění - tuberkulózy plic, které je kvalifikováno jako vážně nakažlivá choroba, nerespektovala zpřísněný léčebný režim a ve dvou případech opustila odborný léčebný ústav tuberkulózních a respiračních nemocí v okrese Svitavy. Koncem dubna a na začátku května letošního roku se svévolně vzdálila z léčebny a ve dvou nedalekých obcích navštívila restaurační zařízení jako běžný host. Případ je šetřen formou zkráceného přípravného řízení a v případě návrhu na potrestání hrozí ženě až tři roky vězení.

## Zjištění pachatel krádeže křovinořezu

Jedenatřicetiletý muž z Jevíčka čelí podezření z trestného činu krádeže a v případě návrhu na potrestání mu hrozí až dva roky vězení nebo peněžitý trest. Případ je vyšetřován formou zkráceného přípravného řízení. Podezřelému je kladeno za vinu, že v srpnu loňského roku odcizil z volně přístupné garáže v Mlýnské ulici v Jevíčku křovinořez Husqvarna, který prodal a získané peníze použil pro svoji potřebu. Majiteli křovinořezu tak vznikla škoda 12 tisíc korun.

## Co se lidem v Jevíčku líbí a nelíbí po šesté

Znovu upozorňujeme případné zájemce, že svůj příspěvek do Zpravodaje nemusejí nosit pouze na městský úřad, ale mohou ho také předat v prodejně TAN na Brněnské ulici.

A jestlipak se už někdo ozval? Ale kdepak! V Jevíčku je přece nejlépe. Tak ne abyste si na něco stěžovali.

## Poděkování

Město Jevíčko děkuje touto cestou projektantovi ing.Vítu Komárkovi za zpracování projektových dokumentací, a to ke stavební části –kašny-pro zavedení vody do kašny, a dále pak pro odvlhčení zdiva budovy synagogy ze strany sousedících nemovitostí.

Obě dokumentace byly městu předány formou sponzorského daru, za což jsme velice vděční. Město Jevíčko si váží příkladného přístupu mladé generace našeho města, které není lhostejný osud zachování kulturního dědictví a novodobé historie města.



## Zprávy z radnice

### Obnova městských památek

V roce 1983 byla přijata Generální konferencí UNESCO rezoluce, kdy 18. duben byl vyhlášen Mezinárodním dnem památek a sídel. V naší zemi je tento den spojován s prestižní oslavou svátku památek od roku 1996.

28.dubna 2004 se konalo slavnostní setkání u příležitosti Mezinárodního dne památek a sídel ve Španělském sále Pražského hradu. Pořadatelé celé akce je Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, Český národní komitét ICOMOS, Ministerstvo kultury ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a Kancelář prezidenta republiky.

Město Jevíčko mělo na tomto významném setkání také své zástupce. Po kulturním programu, ve kterém vystoupil pěvecký dívčí sbor Radost ze Základní umělecké školy Prahy 7, proběhlo udílení cen Za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace Městských památkových zón a Městských památkových rezervací za rok

2003. Tuto cenu získalo město Spálené Poříčí na Plzeňsku , s počtem obyvatel 2500. Poprvé tak od roku 1996 získalo ocenění město, které patří do kategorie malých měst.

Na závěr slavnostního setkání ministr kultury Pavel Dostál poděkoval všem za odvedenou práci na úseku památkové péče ve městech a obcích a zachování tak kulturního dědictví dalším generacím.

Toto poděkování patří zastupitelstvu a starostovi našeho města za podporu a pomoc na úseku památkové péče MPZ Jevíčko, investičnímu oddělení a stavebnímu úřadu za přípravu a zpracování podkladů k programu regenerace, bez kterých by Město Jevíčko neobdrželo finanční prostředky prostřednictvím Odboru památkové péče Pardubického kraje z Ministerstva kultury ČR. Dále pak členům pracovní skupiny pro regeneraci památek a všem ostatním nejmenovaným, bez jejichž pomoci a vzájemné spolupráce by nemohlo dojít k realizaci a naplnění Programu regenerace MPZ.

Na tuto významnou akci navázala schůzka Pracovní skupiny pro regeneraci památek Městské památkové zóny Jevíčko, která se sešla 4. května 2004 v malém sále na záměcku. Pro rok 2004 obdrželo město 1 050 000,- Kč z Programu regenerace MK ČR na obnovu památek. Tyto finanční prostředky jsou rozděleny na obnovu původního schodiště na záměcku, restaurování sloupu Nejsv. Trojice, oprava části hradebního opevnění, zbudování vodovodní přípojky a osazení plastických prvků u kašny, pokračování oprav kostela sv. Bartoloměje, oprava fasády domu čp.224 ul.Olomoucká, dokončení sanačních omítek a výmalba synagogy.

Další část jednání byla věnována přípravě Dnů evropského kulturního dědictví,

které v našem městě proběhnou 19. září 2004. Letošní vyhlášené národní téma je „Hudba probouzí památky“. Proto připravujeme ve spolupráci se Základní uměleckou školou hudební program, tak aby bylo možné co nejvíce našich památek v neděli 19. 9. 2004 „probudit“. Podrobnější informace budou zveřejněny později.

## Společenská kronika

**Sbor pro občanské záležitosti blahopřeje rodičům narozených dětí:**

Nicol Thunová

Vojtěch Vykydal

Michaela Krejčířová

Tomáš Blabolil

**Sňatek uzavřeli občané z Jevíčka:**

Milan Dostál – Michaela Hadrová

David Vykydal – Soňa Marková

Lubomír Vašíček – Věra Říkovská

Martin Šembera – Marta Červená

**Rozloučili jsme se s jevíčskými občany:**

Františka Sedláčková

Marta Kleiblová

Alois Prause

Antonín Letovský

Vojtěch Obruča

**Životní jubileum v měsíci květnu oslaví:**

Emilie Valentová

Marie Dworschaková

Anna Turková

Jubilantům blahopřejeme



**Kultura**

## Poděkování

Jménem našeho jevíčského smyčcového tria co nejsrdečněji děkuji všem občanům, kteří přijali naše pozvání na koncert, který jsme uskutečnili ve velkém sále záměcku v Jevíčku v sobotu 17. dubna 2004 pod záštitou kulturní komise v Jevíčku. Velký dík pak musím vyslovit především naší místostarostce paní Dagmar Krhlové, která náš koncert zahájila úvodním slovem, přivítala všechny přítomné a odměnila nás pak na závěr koncertu krásnými kyticemi.

Ve chvílích oddechu mezi jednotlivými skladbami tyto kratičké přestávky vyplnila poutavým přednesem básně Jany Havlové naše spoluobčanka paní Pavla Konečná. I jí patří velký dík, jakož i správě záměcku a konkrétně panu Mgr. Petru Pávkovi za zabezpečení nezbytného zázemí.

Na dobrovolném vstupném bylo vybráno celkem 792 Kč. Z toho obnosu jsme uhradili nezbytnou režii za kopírování a za cestovné panu Rudolfu Mánkovi z Moravské Třebové, který nám v poslední chvíli před koncertem obětavě vypomohl u 2. houslí namísto Zd. Hackla staršího, který náhle onemocněl. Díky tomu se náš koncert mohl uskutečnit. Následně po písemné dohodě s ředitelem Nemocnice ve Svitavách panem MUDr. Pavlem Havířem a po oboustranném podpisu darovací smlouvy poukazují na konto této nemocnice zbylou finanční částku 543,50 Kč.

Pokud nám bude sloužit zdraví, snad již v září či v říjnu náš koncert zopakujeme.

Josef Skácel sen.

## Komenského mapa Moravy v Městském muzeu

První mapa Moravy z roku 1569 pochází od Pavla Fabricia, matematika a osobního lékaře císaře Maxmiliána II. (1527-1576), pohřbeného v chrámu sv. Víta v Praze. Do Fabriciovy mapy se vloudila celá řada omylů. Jan Amos Komenský, renesanční muž své doby, dokonalý a přesný, chtěl Fabriciovy omyly odstranit a pro nové sestavení mapy použít přesnějších měřických metod i dokonalejších přístrojů, hlavně dalekohledu. Vypracoval mapu Moravy, která byla za života autora vydána

v šesti edicích M. Vischerem v letech 1627-1664 v Amsterdamu. V muzeu je vydání z roku 1633.

Na mapě z r. 1627 jsou obrazy měst Olomouce, Brna, Znojma a Polné. Obrázky Brna a Olomouce jsou větší, aby byla zdůrazněna jejich velikost a přednost. Je zde i dedikace, kterou psal K. ve vyhnanství a která je určena Ladislavu Velenovi ze Žerotína, bývalému hejtmanu Markrabství moravského, který měl před Bílou horou na Moravě čtyři velká panství – Břeclav, Mor. Třebovou, Zábřeh a Rudu.

Materiál k mapě sbíral K. jistě několik roků před svým vyhnanstvím. Originál Komenského mapy se nepodařilo již ani v 19. stol. nalézt. Předpokládalo se, že by mohl být na zámku ve Vel. Losinách, který patřil Žerotínům. Fr. Josef Schwoy (1742-1806), topograf Moravy, tvrdil, že viděl originál mapy na pernštejnském zámku. Mapa se údajně skládala ze čtyř částí a byla dobře zachovalá.

Podíváme-li se na mapu v muzeu, vidíme v levém horním rohu vysvětlení místních značek. Dole v levém rohu je měřítko mílové a to mil zeměpisných (milharia Germanica communia) a mil galských (milharia Gallica). Vpravo od měřítka je text Amstelodami, excudit Henricus Hondius (jméno rytce). Vpravo dole je znak Moravy a autor I. Comenio. Vůči dřívějším mapám je K. mapa mnohem pečlivěji vypracovaná a vzdálenosti míst jsou přesnější. Hranice moravsko-česká je vedena od trojmezí česko-moravsko-rakouského u Rudolce k Polné, jejíž zámek je v Čechách, ale město je na Moravě, ke Žďáru a pramenům Svatky, odkud směřuje na východ a obchází Bystré (v Čechách), dále ke Svitavám (na Moravě), hranice pokračuje k Landskronu (Čechy), odtud k Šilperku (Štítý na Moravě), až k pramenům Moravy (na Moravě). Zde se obrací hranice k jihovýchodu až k Odrám (Opavsko), Fulnecký výběžek je na Moravě zakreslen dosti přesně. Dále pokračuje mor. hranice po toku Odry až k jejímu soutoku s Ostravicí. Po soutoku zmíněných řek směřuje hranice k trojmezí Moravy, Slezska a Uher. Mezi Moravou a Uhrami vede hranice po hřebenu Bílých Karpat, překračuje u Kátova naproti Hodonínu řeku Moravu, vede k Lanžhotu, který je mylně zakreslen v Uhrách, až k soutoku Moravy a Dyje. Hranice rakousko-moravská je vedena jižně od Dyje až opět k zmíněnému trojmezí česko-moravsko-rakouskému u Rudolce. Chybu u Lanžhotu zavinil asi rytec, je pro Komenského obzvláště nepříjemná, neboť Lanžhot patřil Žerotínům.

Kresba terénu je na mapě provedena kopečkovou manýrou při západním osvětlení. Uvádí se jména jako Gesenek (Jeseník), v Bílých Karpatech Javořina, v Moravskoslezských Beskydech Radhošť (mons Radhost), jv. od Jevíčka vrch Loupežník (Loupeznjk mons). Lesy jsou zakresleny stromečkovou manýrou, mapa je dokonalejší než předcházející ve vodopisné, horopisné i místopisné síti.

Autor rozeznává hrazená města (urbs muris cincta), celkem je na Moravě 26 hrazených měst se zámek (např. Brno, Znojmo atd.), pouze jedno město hrazené s tvrzí – Jevíčko (Gewicz), 16 je pouze hrazených měst (např. Olomouc, Boskovice atd.) 13 měst je jen s tvrzí (Vizovice, Dačice atd.) a 15 míst pouze města (Svitavy, Loštice, Tišnov atd.)

Obce jsou rozděleny na farní se zámek – celkem 42, dále obce farní s tvrzí – celkem 96 míst, pouhé osady farní v počtu 226, nejmenovaných vsí je na Moravě označeno kroužkem 256. Zámků o samotě je označeno 13, tvrzí 8 a klášterů o samotě také 8.

Porovnáme-li počet topických míst, zjišťujeme, že Komenského mapa má dvojnásobný počet oproti Fabriciově mapě (493 na Moravě a 170 topických jmen v sousedních zemích). Komenský se snažil zachytit i hospodářské poměry země, např. zaznamenává vinice (vinetorum colles), sklárny, vřídla a vody léčivé (Thermae seu aquae medicabiles), železné doly, zlaté a stříbrné doly.

Po smrti Komenského vydal jeho mapu moravský historiograf Tomáš Pešina z Čechorodu v roce 1677 jako přílohu svého díla Mars Moravicus, latinské historii válek na Moravě do roku 1526.

Ing. Jan Suchomel

## Jevíčské šprochy

(Na každém šprochu je pravdy trochu)

Lidová řeč zná a užívá i slova takříkajíc sprostá. Nehoršeme se. V minulosti slovo sprostý (a ve slovenštině dosud má) i význam - obyčejný. Šest sourozenců mého otce byli obyčejní lidé a vyjadřovali se tak, jak jim jevíčský zobák narostl.

Podle vyprávění pana Horkého přišel k nim jednou můj strýc – klempíř a instalatér za účelem nějaké menší opravy. Na dvoře – naštěstí za vysokým drátěným plotem ho přivítal hlasitým štěkotem statný vlčák. Strýc došel až k němu, díval se mu do očí a povídá: „Tomo te říkáš štěkání? Že tě není hanba! Přendi k nám Na Draha a hovidiš, jak dovedó štěkat naše žensky! Kam se na ně hrabeš!“

Možná že se jako klempíř připlétl k práci nějakého pozlačovače. Když chtěl sám vyjádřit, že obdivuje nějakou činnost, něco co by sám nedovedl, říkal: „To bech nedokázal, debe mě prdel pozlatil!“

Když vzlétli první kosmonauti do vesmíru, byla i jedna z jevíčských hospod přejmenována na Vesmír. Strýc pak o tom uvažoval: „Ti kosmonauti se mají. Letijó jedná do vesmiro a mlovi o nich celé svět. Já litam do „Vesmiro“ e několekrát za deň a moje bába mě eště kvuli tomo nadává. Tož, je to spravedlivý?“

Z jeho vyprávění znám i tuto historku: „Belo to v zémě. Mrzlo tenkrát, až praštělo. Hospode v Jevičko měle tenkrát záchode venko na dvoře, abe to hovnitř nesmrdělo. Chlapi, zvlášť ti starší, nosile pořádný, tlosty podvlikačke, co se zavazovale tkaničkama. Zipe na kalhotách také tenkrát nebele, jenom obečejny knoflike. Ted' si představte, kdež se vepilo pár piv a na člověka to přešlo, moselo se honem ven do toho mrazo. Zmrzléma prstama to všechno rozepnót a rozvázat. To kolekrát špatně dopadlo. A tak jedná belo slešet na tym zmrzlym venkovním záchodě, kde to profokovalo jak na Sibiři, taková samomluvo: Tak kde seš te blbče? Det' tě nemužo najit! Pod' ven! Nebuj se te tróbo, bodeš jenom chcat.“

Druhý můj strýc se učil v Jevičku pekařem. Bývalo a je to stále náročné zaměstnání. Vstávalo se velmi brzy a ve tři hodiny ráno se už zadělávalo na chleba, aby byl co nejdříve připravený k prodeji i k rozvozu do obchodů a restaurací. Pekařský tovaryš pomáhal doma při zabíjačce. Všechno mu chutnalo – ovar, jitrnice, jelita a nakonec i škvarky. Vše dlouho do noci. Jenže ve dvě vstávat a hníst těsto. Jak se tak nakláněl nad díží, byla najednou celá ta zabíjačka z něho venku. Mechanické lopatky to ve chvílce promíchaly s těstem. Nedalo se nic dělat, jen s obavami čekat, jak to



dopadne. A dopadlo to kupodivu dobře. Lidé ještě odpoledne chodili do pekárny a ptali se: „Máte eště ten dobré chleba s těma škvarkama?“

Josef Skácel jun.

## Majetek dělal vrchnosti také starosti

18. století bylo obdobím, kdy se šlechta i v našem kraji postupně zbavovala méně výnosného majetku, který prodávala bohatým z nižších vrstev společnosti a tím jí ubyla starost zprostředkovávat dosavadní výhodné pronájmy. Pro zajímavost uvedu několik příkladů.

Jevíčko - Marie Františka hraběnka Salmová prodala „horní mlýn“ 21. 5. 1743 Františku Müllerovi.

Biskupice - Marie Antonie hr. Blümenženová prodala v lukách hospodu č. 50 3. 11. 1772 Mikuláši Přichystalovi, panskou kovárnu č. 2 si koupil Ondřej Zalábil r. 1783 a sousední palírna č. 4 byla r. 1798 prodána Židu Mojžíši Bockovi.

Nectava - Josef Libštejnský hrabě z Kolovrat prodal r. 1744 hospodu Davidu Svatošovi a mlýn u Nectavy r. 1747 Petru Korábovi z Brandýsa.

Vranová Lhota - vrchnostenský mlýn byl prodán již r. 1742 a panskou kovárnu 2. 4. 1753 koupil Jiří Greif.

Úsobrno - hradištský opat Pavel František Václavík prodal 30. 8. 1779 Jiřímu Komárkovi horní mlýn.

Na prodej přišly i méně výnosné dvory a půda tím způsobem, že dvory byly rušeny, ale potřebná pracovní síla příkladně pro lesní práci zabezpečována získáváním obydlí v nově založených osadách. I zde uvedu několik příkladů

Šubířov - byl založen ještě bez vlastního jména Františkem Michalem Šubířem z Chobyně, majitelem Jaroměřic r. 1711 při stavbě silnice Jaroměřice – Konice a při těžbě dřeva k tavení rudy arcibiskupského podniku u Dzbele. Při těžbě dřeva měl majitel lesa trojnásobný zisk. První za vytěžené dřevo, větve stromů byly rozházeny po vykáceném pozemku, ponechány zaschnout a potom spáleny. V září téhož roku byl pozemek zorán a zaseto žito. Druhým ziskem byla sklizeň žita, ten byl vyšší než za dřevo. Třetím ziskem byla úhrada pozemků, většinou víceletými poplatky, též k rozšiřování počtu domů. dalším ziskem vrchnosti bylo zrušení panského šubířovského dvora r. 1729 a rozšíření obce o dalších 18 čtvrtinových hospodářství.

Chobyně - jako dvůr vznikla r. 1730, který byl zrušen již r. 1779 a rozparcelován na 6 čtvrtlánových hospodářství a dalších 6 domů. K prvním šesti bylo prodáno po 20,5 měřících polí.

Zálesí - jako osadu Libštejn s prvními 13 domy založil na místě zrušeného panského dvora r. 1729 poslední Libštejnský z Kolovrat, majitel Biskupic. Dřevěná kaplička na dnešní přestavěna r. 1880 (Zálesí od r. 1950).

Nová Roveň - osada pro 22 osadníků v blízkosti Staré Rovně byla založena vrchností Blümenženů po rozparcelování panského dvora r. 1786.

Vysoká - založena r. 1720 Vilémem Vojtěchem Libštejnským hrabětem z Kolovrat rozparcelováním panského dvora mezi 15 kolonistů, zbytek dvora byl rozdělen r. 1775.

Pohora - velká osada u Horního Štěpánova vznikla po parcelaci klášterního dvora r. 1786 po zrušení Hradištského kláštera u Olomouce r. 1784. Osada měla vlastní školu, kterou r. 1909 navštěvovalo 47 žáků.

Ludvíkov - malebná osada založena r. 1789 na místě samostatného panského dvora nedaleko Městečka Trnávky, který byl rovněž po vlastnictví mnoha majitelů rozparcelován.

Mařín - uspořádaná osada s 19 domy západně od Zadního Arnoštova byla založena r. 1790 po parcelaci vrchnostenského dvora Lichtensteinů v Zadním Arnoštově. Najdeme tam ve skále hloubenou studni 70 m hlubokou jako jediný zdroj vody v osadě a dřevěnou zvonici.

Lípa - (do r. 1950 Langendon) je osada rovněž z r. 1790 vzniklá po parcelaci téhož dvora. Měla 16 domů a kapli, dnes restarovaná kaple a 2 domy, navíc ustájení jezdeckých koní s možnostmi jezdeckého sportu.

Bílá Studně – osada deseti osadníků z r. 1791, která vznikla rovněž parcelací panského dvora u Starého Města za Moravskou Třebovou.

V 19. století usídlování verchností tolik potřebných pracovních sil na neúrodné půdě v našem okolí končí.

Hartinkov – na prudkém svahu před obcí r. 1830 budují si dělníci hraběte Josefa Schaafgotsche z Biskupic (bratr brněnského biskupa Arnošta Sch.) 25 domků, k čemuž si každý zakoupil 130 čtverečních sáhů pozemku. Posledních 7 domů bylo podobně přistavěno až r. 1838.

Flintór – 22 domků v prudkém svahu u Biskupic dal v letech 1826-1830 pro lesní dělníky jejich prací postavit Josef Schaafgotsche. Byli obdařeni možnostmi sbírání větví, hrabání steliva zajímavým způsobem jako v Hartinkově.

O právech, povinnostech osadníků, jejich životě, zvycích v průběhu roku, sklizních na půdách nejrůznějších bonit by se dalo ještě mnoho psát, ale s tím nejdůležitějším jsem se se čtenáři podělil.

**František Plech**

## **Koncert pěveckých sborů**

Dne 24. 4. 2004 se konala přehlídka zahraničních pěveckých sborů v kostele Nanebevzetí Panny Marie. Návštěvníci koncertu mohli srovnávat jednotlivá vystoupení sborů, a to:

Spevokol Št'iavničan- Banská Št'iavnica ze Slovenska

Smíšený sbor Gymnázia Egeln – Německo

Sborové studio Alye parusa Rybinsk – Rusko

Komorní sbor Young Voices Egeln – Německo

Každé vystoupení mělo své kouzlo a zanechalo v posluchačích nezapomenutelné zážitky. Mezi přednesenými skladbami byly i ty, které známe v interpretaci našeho chrámového sboru.

Město Jevíčko touto cestou děkuje firmě Rabbit Trhový Štěpánov, p.řediteli Skříčkoví za pochopení a poskytnutí občerstvení pro 140 účastníků – zpěváků.

Dále pak Stravování – Jan Zikmund a A.Zikmundová za poskytnutí zázemí a přípravu chutného jídla pro zpěváky.

Poděkování také patří římskokat. farnosti Jevíčko za umožnění uspořádání koncertu v prostorách kostela NPM a poskytnutí zázemí pro část zpěváků na faře.

Tato přehlídka byla první svého druhu v našem městě a poprvé došlo k navázání spolupráce s Městským kulturním střediskem Svitavy, v rámci konání Festivalu sborových zpěvů ve Svitavách.

Celá akce byla hodnocena zahraničními účastníky velice kladně, byli překvapeni krásou jevíčského kostela, a věří, že Jevíčko opět navštíví. Závěrem děkujeme všem organizátorům bezejmenným pomocníkům této zdařilé akce.

## Velký talent malých dětí

Do ústavu sociální péče pro muže přijely v úterý 20. dubna zazpívat děti z MŠ Jevíčko. V jejich repertoáru se objevily nejen klasické dětské lidovky, ale i několik anglických a německých písní.



Za svůj skvělý a na jejich věk až obdivuhodný výkon sklidily velký potlesk a rozzářily oči mnohým chovancům, kteří si ke konci vystoupení zazpívali s nimi.

Tento dětský pěvecký sbor existuje pod vedením učitelek Marty Kouřilové a Hany Staňkové již 4 roky. Mají za sebou mnohá vystoupení pro rodiče, veřejnost i mateřské školy v Moravské Třebové. „Jsme hrdí,

že tu máme takové mladé talenty“, řekla ředitelka mateřské školy, Dana Kouřilová. A to, myslím, mluví za všechno.

Další vystoupení na děti čekalo tentokrát v ústavu v Šebetově.

**Dana Kouřilová ml.**

## Kulturně společenské a sportovní akce v Jevíčku na květen

16. 5. 2004

Jarní beseda se seniory – 15.00 hod. Dům hasičů

22. 5. 2004

Koncert Z.Hackela, R.Mánka za klavírního doprovodu  
I.Svojanovské – 17.00 hod. sál zámku



**Sport**

**Modelklub Velké Opatovice zve**

příznivce zajímavé techniky na  
Sraz modelů bojové a stavební techniky, trucků a jiných vozidel,  
**který se koná v sobotu 15. května 2004 v 10,00 hod.**  
na náměstí Míru ve Velkých Opatovicích.

Program: - v 10,00 hod. prezentace účastníků, výstava modelů  
- odpoledne předvádění rádiem řízených modelů různých měřítek a typů.  
K vidění budou modely kamiónů, závodních a terénních automobilů, tanků, bagrů,  
vrtulníků a akrobacie modelu. Za dobrého počasí průlet ultralehkých letadel.  
Občerstvení zajištěno !!!  
Zvou modeláři

## Kdy na kopanou?

- 16. 5.** 10.00 žáci Jevíčko – Dlouhá Loučka  
14.45 dorost Jevíčko – Sebranice  
17.00 muži Jevíčko – Rybník
- 30. 5.** 10.00 žáci Jevíčko – Třebářov  
14.45 dorost Jevíčko – Zámorsk  
17.00 muži Jevíčko – Polička B

### Hospoda „Na Statku“ v Biskupicích pořádá v sobotu 22. května 2004

vystoupení jevíčských kapel **BIG BAND** (jazz) a **KÁZENĚ** (country)  
spojené s jehněčími a vepřovými hody.  
Začátek v **15.00** hod. Vstupné **30** Kč.  
**Srdečně zveme**

### Tapetování všemi druhy tapet, instalaci fototapet Aranžování výkladních skříní a interiérů

#### Výtvarnou tvorbu realistickou kresbou a malbu obrazů

Vám nabízí a provede Jaroslav HENZL – Husova 1/B Boskovice  
Mobil: 721 123 845 Privát: 516 455 228 E-mail: jaroslav.henzl@quick.cz www.aran.ic.cz

**Jevíčský zpravodaj Květen 2004** Vydává Městský úřad v Jevíčku.  
Vedoucí redaktor Mgr. Robert Jordán. Náklad 300 ks. Vychází 1x  
měsíčně. Registrováno MK ČR pod číslem E 11216. Cena 4,- Kč.  
Redakce neodpovídá za obsah zveřejněných příspěvků, které jsou  
přetištěny v plném znění tak, jak byly dodány.  
Grafická úprava: Mgr. Robert Jordán